

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Din greșală	Gr. Mărunțeanu.
N'ai știut	Elena din Ardel.
Ilusii nimicite	Marg. Moldovan.
O lăsați-mi amintirea	Petrea dela Cluș
Casa mărginénului	A. Amlacher.
Elegie	Emiliu Sabo.
Rămurele :	
Eși rău din păreu	Gr. Sima al lui Ion.
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1-70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

DIN GREȘALĂ!

(Fragment dintr'o căsnicie).

Comedie originală într'un act.

(Sfîrșit).

Gr. Mărunțeanu.

Alexandru. De ce nu; cu cea mai mare plăcere. (aparte) Hm!... N'a fost nici la croitorasă, nici la mamă-sa; dar atunci unde?... (tare) Va să zică tu ai stat totă ziua în casă, singură ca un cuc?... Mititico!...

Mărióra. Se 'nțelege! unde era să mă duc?...

Alexandru. (aparte) Minte! Trebuie să fie ceva la mijloc?... Nu cumva?... Mai știi?... Și-a luat-o dnea-ei înainte, ca să nu-i cer socotela când oi afla!... A! d'astea mi-ai fost?... Poi stăi dacă e vorba d'asa. (tare) Uite de ce te-am întrebat: Mușetescu adineaori era în stare să parieze cu mine, că te-ar fi vîdut pe tine ați în tramvai!

Mărióra. (surprinsă) Pe mine?... Ce, a înebunit Mușetescu... Tu nu știi, că...

Alexandru. De când a călcat tramvaiul pe fratele tîu al mic?... Da!...

Mărióra. (ride) Rîutaciosule vrei să glumesci acum unde ți-am cerut eu socotela adineaori.

Alexandru. (serios) Ba de loc draga mea! Vorbesc foarte serios: Ai fost ați cu tramvaiul!

Mărióra. (îngrijată) Alexandre!... Te 'ntreci cu gluma!

Alexandru. (se scólă dela masă) Mărióra! tu-mi ascunđi ceva mie!... De ce nu mărturisești, cum ai vîdut că am făcut-o și eu? Ce-ai să pierđi?... Nu 'nțelegi, că tîcînd faci mai rîu?...

Mărióra. Bine, dar dacă n'am fost cum vrei să mărturisești?...

Alexandru. Dar eu cum am mărturisit?... A! o idee: (se duce spre sonerie) Voiu întreba pe Juji dacă ai eșit ați și ai să veđi cum o să te dai de gol.

Mărióra. (indignată) Ce nesocotința! Vrei să mă espui la controlul servitórei acum.

Alexandru. Dar tu cum voiai să întrebi pe ministru?

Mărióra. Și afară de acesta, Juji nu ți-ar putea spune nimic, căci după dejun i-am dat voie să se ducă ca să-și tîrguiescă.

Alexandru. (aparte) A depártat și servitórea! Hm... De sigur că mă înșală! Și ce prost am fost eu, să mă las să-și bată joc de mine într'asa mod! (tare) Mărióra! Ai un amant!...

Mărióra. (se scólă surprinsă) Alexandre! Ai înebunit?

Alexandru. (cu hotărîre energică) De loc!... Sunt foarte convins, că astăzi ai fost cu tramvaiul și ascunđi acesta!... Pentru ce ai depártat servitórea tocmai ați, de cît să nu șcie nimeni că ai plecat de-acasă?... Nu veđi că bate la ochi?...!

Mărióra. (indignată și căutând a se disculpa) Alexandre! dar imi faci rîu!... Nu 'nțelegi?... aceea ce-mi spui e oribil!... Dar îți jur pe ce am mai scump că nu m'am mișcat din casă, și nici m'am gîndit macăr să mă duc cu tramvaiul!...

Alexandru. (energic) Nu e adevérat!... Minți!... Am și probe că tu ai eșit ați sau eri: dar mai mult sunt sigur că ați... (se apropie) Ce caută biletul acela de tramvai în busunarul șorțului tîu?

Mărióra. (scóte repede biletul și emoționată) Dar e biletul tîu!... Nu ți-a cădut adineóri, când ai scos batista?

Alexandru. (se uită cu neîncredere la dînsa) În busunarul meu n'avea ce căuta, căci eu nu l'am pus acolo. Vrei să o 'ncurci acuma?...

Mărióra. (se aprinde din ce în ce) Dar adineaori nu mi-ai mărturisit că ai fost cu tramvaiul?... Ce însemnă schimbarea asta?...

Alexandru. Adineaori am mințit dómná, și acesta n'am făcut-o din alt punct de vedere, de cît pentru că ți-am zărit biletul, voiam să veđ, dacă aveai să fi o soție cum se cade și să-mi mărturisești, fără să te oblig,

unde te-ai dus și mai ales cu tramvaiul, dta, care aveai orôre de el de când a călcat...

Măriôra. Destul domnule!... A! A! A! Asta mi se pare mie că întrece ori-ce margine!... Vii cu un bilet de tramvaiu în busunar, când te întreb, cauți să te ascunzi întâiu, ér mai târziu mărturisesti; și acum zor nevoe, că biletul, care l'ai adus dta, e al meu și că eu m'am dus cu tramvaiul ér nici de cum dta!... Ori ce s'ar dice, dar e prea-prea: o coși cu ață albă și se cunôsce!...

Alexandru. Dómnă! Ți-o mai repet încă odată și chiar de-o sută de ori, dacă ai plăcere: n'am fost cu tramvaiul nici ađi, nici eri, și nici într'o ăi de când te-am luat pe dta, sunt șase luni d'atunci. M'ai întêles dar?... Biletul, după cum veđi e al dtale și de geaba voesci să o incurci. Acésta dă de bănuít mult!...

Măriôra. (în culmea furiei) Și ce dă mă rog de bănuít?

Alexandru. Aceea ce se pôte bănuít în astfel de împrejurări, adecă, că ai un amant la care te duci cu tramvaiul!...

Măriôra. Eu?

Alexandru. Ei da, dta!... Dacă n'ar fi astfel ai mărturisi fără încungiur unde mi-ai fost.

Măriôra. (cu indignare) Ți mai bine că dta ai o amantă, de ôre ce biletul, o sciu fôrte bine, că a căđut din busunarul dtale!...

Alexandru. (cu hotărîre) Înțelegi dómnă, că în urma acestui scandal, noi nu mai putem trăi împreună.

Măriôra. De sigur că nu. (plânge) Am cređut să fi un bărbat model, și când colo!...

Alexandru. (bruse). Dómnă!... Nu permit insulte! Și-mi pare, că dacă are cineva să se plângă, acela sunt eu: Mi-ai necinstit numele dómnă!...

Măriôra. (ridică capul cu trufie). Domnule!... nu mă insulta dta te rog!... Dacă voiesci ne putem despărți... Auđi să aibă amante?... Da mă despart! De cât o astfel de viață mai bine lipsă!

Alexandru. Cum ai plăcere. Și chiar de ađi te poți duce la mama dtale, unde-ți voiu trimite lucrurile și zestrea... Ah, Dómnă! mă faci să am orôre de femei

de acum înainte!... Cine și-ar fi inchipuit vr'odată ca dta, soția care te credeam cea mai cum se cade, să faci astfel de lucruri?... Rușine!...

Măriôra. Mai bine ai vorbi de dta astfel; eu sunt cu consciința împecată de cele ce-mi imputăi.

Alexandru. Ba eu sunt dómnă! Uii că biletul e în busunarul dtale?..!

Măriôra. Dar dta uii, că l'ai avut? (se apropie unul de altul).

Alexandru. Dómnă!?...!

Măriôra. Domnule! (se privesc și-și întorc spatele unul altuia plimbându-se agitați). Plec domnule! Și n'am să mai calc pragul casei dtale câte ăile vei avea.

Alexandru. Acésta o doresc și eu.

Măriôra. Și n'am să mă mai impac; s'o scii și asta.

Alexandru. Să fi fără grijă: n'o să-mi mai aduc eu în casă, p'o femeie, care face lucruri pe ascunse de bărbatul ei. (strigă la ușa din fund) Juji!

Măriôra. (asemenea) Juji! (pausă, servitôrea intră).

Alexandru. Juji! O trăsură pentru dna. Dar cât mai în grabă.

Juji. Numai de cât dle (ese).

Măriôra. (rece) Ți mulțămesc de atențiunea trăsurei!

Alexandru. (acelaș joc) N'ai de ce dómnă. (Trec amândoi în părțile laterale de se îmbracă; intră Mușetescu fără să fie observat).

SCENA 4.

Cei de sus și *Mușetescu.*

Mușetescu. (aparte fără să vadă pe Alexandru și Măriôra) Cine dracu mă puse pe mine să puiu biletul în batista lui Alexandru? Scrisesem pe colțul lui strada și Nr. dulcinei și acum am uitat numărul. Unde o fi el să i-l cer? (Măriôra și Alexandru, cari s'au îmbrăcat dau cu ochii de Mușetescu; să reped amândoi și-l iau de câte o mână).

Alexandru. Ah! Mușetescule! Sunt nenorocit dragă! Inchipuește-ți, că nevasta mea mă înșală!

Măriôra. Ba densusl mă înșală pe mine dle Mușetescu; nu-l crede.

RĂMURELE.

Eși rău din păreu.

— *Esplicarea acestei dicțori.* —

Să însurase un om și-și luase de soție o fată crescută pe apă puțină. Deprinsă a fi purtată pe palme, s'o aibă alții la casă, că era numai *lenea și dóră*. Traiul lor a fost, traiul lui ochiul cu aiul.

La bărbat, ce e drept, de dragă, dragă-i era, ca sufletul din el, dar dela o ăi, i s'a pus un nod la inimă. A văđut el, că ori cât alérgă și ori cât să sbate, mersul lui, e mersul racului, mai mult înapoi de cât nainte. Și tótă vina o purta nevasta, că nu-și vedea de casă, că nu-și vedea de grădină și de curte. Să măritase, par'că să și-o țină omul în feréstră, ca nici bórea lină să n'o ajungă. Dar în lumea asta, cu buze roșii, cu sprîncene imbinat și obraji feriti de sóre, numai cu aceste nu prea merge omul departe. N'ai ce, dacă așa a fost să fie.

A cercat bărbatul mai cu binișorul, apoi vorbind și mai cu apăș, dar în loc de a să drege, mai rău s'a stricat. Numai și-a aprins paie 'n cap, că năravul din fire n'are lecuire.

Mai e o scădere a fetelor crescute „draga mamii“, că măritându-se, sunt ca buba cea cóptă, nu care cumva să le treci pe dinainte, că-ți afli beleaua, tună și fulgeră din senin. —

Acum nu mai era ăi lăsată de Dumneđu, ca să nu fie rěsturnare în casă, curat ca pe vremea tatarilor. Dacă bărbatul dicea una, nevasta îi rěspundea două, când el avea două, ea avea nouă — să fugi mănăcând pământul, ca să nu-i veđi.

Să întórse se frunđa. Ea, meliță de gură, i-a scos peri albi, că sta omul să ia lumea 'n cap. Ciha, ciha! — cât e ăiua de mare și cât e nóptea de lungă, dacă să găseau împreună.

Intr'o ăi lui Dumneđu ii se face milă, ia din lume sufletul omului acestuia și muierea rěsuflă mai ușor. Era mândră, că pe viitor pôte să-și alerge caii cum o taie capul, făr' să-și mai auđă vorbe grele. Pe bărbat l'a îngropat într'o dungă de păreu, că de atât l'a aflat bun. — Vedeti dvóstră, să scăpase de un junghiu din cósta, de un rău, ce-i acrise viața, lucru mare.

Ăile trec și să petrec, ér nevasta acum află ea, că ce e bărbatul la casă, acum, când nu-l mai are. Acum să învață și să înțelege, că un bărbat de paie face mai mult, de cât o muiere de aur.

Câte greutăți și supărări, câte rele și câte belele, tóte de capul ei dau, că stălpul casei picase. Scia că

Alexandru. Are un amant.

Mărióra. Are o amantă.

Alexandru. Se duce cu tramvaiul la dânsul dragă.

Mărióra. Ba dnea-lui s'è duce la dânsa cu tramvaiul.

Muşetescu. Ea stați s'è ne înțelegem, cã m'ați zãpocit. Cine are un amant și cine o amantă?

Alexandru. Dumnea-ei!

Mărióra. Ba dnea-lui.

Muşetescu. Aveți probe?

Alexandru. } Se 'nțelege!

Mărióra. }

Muşetescu. S'ascultãm.

Alexandru. Dna s'a dus ađi cu tramvaiul la...

Muşetescu. (surprins). Cum se pôte asta? Dõmna avea oróre de tramvaie?

Alexandru. Prefãcëtorie dragã! Ce cređi tu cã e femeia?

Mărióra. Nu e adevërat!.. Dnealui a fost ađi cu tramvaiul.

Alexandru. Dar biletul nu-l ai dta?

Mărióra. Dta uiti, cã ți-a cãđut din busunar?

Alexandru. Dõmnã!

Mărióra. Domnule! (iși întore spatele, Muşetescu se domiresce).

Muşetescu. (aparte) Mi se pare cã biletul meu a fãcut tõtã drãcia asta! S'è luãm s'ema. (se apropie de Alexandru). Dragã Alexandre ia stați frate! nu se pôte s'è ne înțelegem cu binişorul? Ea s'è vedem și eu biletul t'eu!

Alexandru. Eu n'am nici un bilet; te poți adresa dõmnei pentru cã dnea-ei il are.

Muşetescu. (s'è duce la Mărióra) Dõmnã! fi bunã te rog și-mi aratã biletul dtale.

Mărióra. Biletul meu?... Eu n'am nici unul; acesta e al domnului. Pofitim! (ii dã biletul).

Muşetescu. (se uitã la el. Aparte). Biletul meu! (il privesce la un colț). Strada Popa-Tatu 164; bun. (tare). Dar bine acesta e biletul meu.

Alexandru. } (se apropie). Al dtale? Al t'eu!

Mărióra. }

plãcinta cãte pãture are, îns'è de geaba, cã trecuse alba dëlul.

Cur'end s'a urit de viață, cã și-ar fi adus r'eu cu lãutari în casã, numai, dacã ar fi putut s'è-l scõle.

Intr'una din d'ile nu mai era încãtro, i-a stat mintea în loc. Ici trebuia s'è dea, colea s'è dea și grãunțele s'è gãtase. — Incõce trebuia s'è m'ergã, încolo s'è plece, adecã v'eduva e ca pomul sãdit lângã drum și în afarã de îngrãditurã, de toți e sburãtorit.

Dice-s'è, cã fiind r'ësbitã, s'a dus la pãr'eu, la morm'entul bãrbatului și i-a đis vorbele r'ëmase pãnã în điuva de astãđi: „Eși r'eu, din pãr'eu, cã e r'eu cu r'eu, dar mai r'eu e fãr de r'eu!

A fost, n'a fost istoria ac'osta, — cine ar putea s'è spunã? Dar sã nu ascundem mãța în sac. Pe acelaș r'ëzor cresce și trandafirul și mãrãcinele, sunt ómeni de tóte felurile și de-o parte și de alta.

Așa am cump'erat-o, așa o v'end și pe acelaș preț.

Gr. Sima al lui Ion.

Muşetescu. Se 'nțelege! Și dacã nu m'è credeți v'è pot aduce martor pe conductorul, care mi l'a v'endut ađi. Uite chiar am și scris ceva pe colțul lui.

Mărióra. (cu neîncredere). Dar atunci ce-a cãutat în busunarul bãrbatului meu?

Alexandru. (acelaș joc). Ce-a cãutat în busunarul femeii mele?

Muşetescu. (aparte). S'è le spuiu?... A nu! S'ar sup'era pe mine, cãci gluma a luat proporții prea mari. (tare). Ac'osta nu v'ò pot esplica. Tot ce am de spus e, cã înainte de a m'è duce am scos batista... A! Am gãsit: Cãnd am pus eu batista pe masã mai era una, eu din greşalã în loc s'è pui biletul în batista mea ca s'è nu-l pierd, l'am pus într'aceea dupã masã și mi se pare cã era batista ta. Fiind cã uitasem num'èrul casei unde aveam s'è m'è duc, mi-am adus pe drum aminte, cã batista am scos-o la tine, și cã pôte a cãđut biletul jos; am venit s'è-l caut, ca s'è-mi iau num'èrul, și aci peste ce am dat? (se uitã la am'endoi) Bre! Dar uşori mai sunteți.

Alexandru. Pe onórea ta, cã biletul acesta e al t'eu?

Mărióra. Pe tot ce ai mai scump, cã e adevërat aceea ce spuseși?

Muşetescu. Ei da pe onórea mea și pe tot ce am mai scump, cã nu v'am mințit.

Mărióra. Atunci m'am înşelat! Nu era al bãrbatului meu?

Alexandru. De sigur cã și eu m'am înşelat. (se uitã unul la altul).

Muşetescu. Ei dar cum s'a înt'emplat? Ia s'aud și eu!

Mărióra. S'è veđi: cãnd am venit din casã, Alexandru și-a scos batista și atunci am v'edut cãđ'endu-i biletul, care ți l'am dat; l'am luat, fãrã s'è m'è observe d'ensul și l'am pus în busunarul şorțului. Fãrã s'è-mi dau s'ema cum, am bãnuit cã Alexandru a fost cu tramvaiul, era și logic s'è cred ac'osta, cãnd biletul i-a cãđut din batistã. L'am luat mai înt'aiu pe departe, s'è v'ed dacã o s'è m'ãrturisescã; dar el a negat tot, mai târđiu îns'è nu sciu din ce causã mi-a m'ãrturisit, cã a fost cu tramvaiul, incurcãndu-se îns'è.

Alexandru. Da, ac'osta am fãcut-o dupã ce am venit lângã tine, cãci fãrã s'è vreau ți-am zãrit biletul în busunar; atunci m'am infuriat, cređ'end pozitiv cã tu fuseși cu tramvaiul.

Mărióra. Ei da; dupã aceea el mi-a imputat mie, cã am fost cu tramvaiul; eu lui, și așa ne-am luat la c'ertã.

Muşetescu. Acum înțeleg: prin greşala mea v'ati înşelat și unul și altul... Ei, dar acum ce aveți de gãnd s'è faceți? Par'cã voiati s'è v'è despãrțiți adineaori (gãndesce).

Alexandru. (serios) Ce ești nebun!... Imi iubesc mai mult de cãt ori cãnd soția! (se duce de o ia în brațe).

Mărióra. Și eu tot așa pe d'ensul! N'am s'è mai fiu gelósã de ađi înainte și uite ca probã dau voe bãrbatului meu s'è nu se mai dea jos din tramvaiu tõtã điuva și s'aducã acasã cãte bilete i-o plăcea.

Alexandru. (o ține îmbrãțișatã pe Mărióra) Ah! Mărióra! ce lucruri ți-am mai spus?...

Mărióra. Dar eu ție?

Alexandru. M'è erti?

Mărióra. Din tõtã inima! Dar tu pe mine?

Alexandru. Asemenea. (Se uitã tandru unul la altul).

Muşetescu. Așa da! Bine c'am venit la timp, cãci altfel ați fi fãcut o prostie cãt tóte d'ilele de mare. Ar trebui asta s'è v'è serve de lecție pe viitor; nu numai

vouă dar și aceluia, cari se supără prea repede din fie ce flēc. In căsnicie trebuie să cedeze unul altuia câte ceva, numai astfel pôte fi armonie! Și femeia ăr, nu e bine să fie așa de gelosă! Veți unde duce gelosia.

Mărióra. Alexandru. (imprenă). Vom căuta să ne folosim de sfatul ce ne-ai dat.

Juji. (intră prin fund). Trăsura e jos.

Mărióra. } Acum nu ne mai trebuie.

Alexandru. }

Mușetescu. Lasă că o iau eu pentru Popa-Tatu.

(Toți zimbesc, Juji rămâne tablou).

(Cortina).

N'AI SCIUT.

*O, nu regret acele lacrimi,
Ce arse-mi lunecau pe față,
Nici dorul tēu, ce ani de-arēndul
A sbuciumat a mea viață.*

*Căci dragă plānsul și durerea,
Sunt a vieții mele hrană;
Tot una 'ți este fie suflet
Mai mult ori mai puțin c'o rană.*

*Imi pare rēu numai de tine,
Că n'ai știut a lor menire,
O, n'ai știut c'a mele lacrimi
Cuprind iubita-ți fericire.*

Elena din Ardeal.

ILUSII NIMICITE.

Schiță.

Era de patruzeci și cinci de ani acum Gligorescu și încă nu gustase — cum spunea dēnsul — din cupa dragostei. Fusese oficial la administrație, dar din nescai daraveri ce le avuse cu superiorii săi l'au pensionat înainte de vreme, dāndu-i câte-va sute de florini ca escontentare finală.

Își trăise apoi traiul în doi ani și banii s'au gătat, căci în parantesă fie dis, îi cam plăcea veselia și vinul, de altfel de rachi bun și de bere prospētă încă nu se sfia, — dōmne feresce de mai rēu, își dicea dēnsul.

În casină era cel mai zelos jucător de cărți. În anul din urmă îi se făcuse meserie „Preferanțul“ și „Wist-ul“, singurul isvor de venit ce-i mai rămăsese și la cari avea un noroc deosebit. Aprōpe în fie-care sară își câștiga atāta, cât se acopere cele mai necesare lipse în ziua următoare, de pierdut apoi nu prea avea ce perde, căci chiar și cēsornicul de busunar și-l aședase spre vecinică odihnă la Herz cămătarul. Pe de ale toaletei nu spesa Gligorescu, căci după teoria lui era risipă. Cu un rēnd de haine cafenii, cari se cam roșiseră, îl cunosceau ómenii de ani de zile; adevērat că au cam eșit din forma lor originală, dar acēsta nu îl gena pe Gligorescu absolut.

Unde observa că se pregătesce o masă mare, vre-un ospēt etc. acolo se presenta cu zile înainte la vizită și era fōrte complasant, fōrte supus dōmnei de casă. În modul acesta se introdusese Gligorescu aprōpe la tōte familiile din Bārseni.

Unde se da un prānș sau o cină mai mare, indispensabilul Gligorescu era de față. Pentru atari solemnități își păstrase încă din tinerete cu mare forță și soluție sufletescă un frack.

Intrase în al patruzeci și șaselea an.

La un soirēe al domnișōrei Tinca, Gligorescu se simți de odată atins de sāgeata lui Amor. Nu mai era chip și modru acum să se scape de acēsta belea, căci îi plăcuseră prea mult covrigii cu unt, pe cari îi pregăti domnișōra Tinca — după cum spunea ea la masă. Înca în acea sară începū să-i facă curte.

Margareta Moldovan.

Mulțamit cu rezultatul atāt ideal cât și real al sērii, ajuns acasă își desfăcu vesta, care îl strāngea peste burță după atātea bucături bune, pregătite cele mai multe de „mānuțele gingașe ale Tincăi“, și aprindēndu-și luleaua se trānti pe pat și se perdū în meditări.

— Ce mai traiu am duce amēndoi, — își gāndea Gligorescu, slobodind nor de fum din lulea — cum aș ținea-o ca pe pālmi, i-aș dice „Tincuțo“, „puicuțo“, „drăguțo“. „āngeruțo“. I-aș face viața raiu, ea se-mi dea numai bani, c'apoi de ce-lalte îngrijesc eu. — Hāi hāi, ce mai lume de trāit ar fi. — Are vin bun, fōrte bun și e vechiu; bani încă are berechet, căci a fost singura moștenitōre a bogătanului Alexe, și de acesta a rēmas dōr avere de vre-o sută de mii. — Ei, Tincuțo, puil baciului se seii cât te iubesc, cu tot focul inimei mele. —

Dicēnd aceste sārī drept în piciorē, se obli din spate și se puse înaintea oglinzii.

— Nici eu nu sunt dōr ori cine, — uite ce băiat chipeș, trufaș, bărbat în tōte privințele. Numai pērul acesta afurisit mi-a cam cădūt, ăr acela ce a mai rēmas pe la cēfă, se albesce, — încolo trebuie să-i dai tot respectul unui astfel de om ca mine.

Sē trānti apoi ēraș pe pat, căci burta era cam ingreunată de vinul escelent al Tincăi.

— Ei, — dise apoi după o scurtă gāndire — trebuie să fac ceva să mă scap de nevoile și grijile aceste dīlnice. Acum nu mai sunt ómeni cu bani mulți cu cari se joc cărți, apoi dela nisce sārāntoci nu pot face nici un câștig, ăr nefăcēnd câștig, nu am din ce trăi. — Ah, Tincuțo puil baciului cum te iubesc și cum te-aș grijii ca pe o porumbiță. — De luat trebuie să mă ia, căci nici ea numai e tinerică, va fi avēnd — gāndesc eu — vre-o patru-cinici de ani. Ei, în fine anii nu hotāresc, eu nu țin cont la ei, să fie numai bună și supusă, — adecă, ... ce se dic ... voi ceda totuși eu mai mult, căci sunt mai cuminte; un bărbat ori-cum tot are mai multă minte ca o femeie. — Vom trăi ca

doi porumbi, căci dacă ai mâncare bună, vin bun, bani destui, ce mai poți dori? — O nevestică tinăra între astfel de împrejurări, ar fi de neprețuit ce-i drept, dar ce, — Tincuța mea încă e plăcută, drăguță chiar, ah, acum simt, că o chiar iubesc, — deo o iubesc...

*

Abia a apucat Gligorescu să trecă barem două zile dela acest soiree și să se prezintă în vizită la Tinca.

De aci încolo apoi era oște apröpe dilnic acolo.

De primit era primit förte afaibil, căci de, și Tinca se urise de viața asta unisono de fată. Dorea și ea din totă inima să se vadă odată aședată cum trebuie. Până acum adevărat, cam ținuse și ea la unul, cu care se capete rang înalt, dar vedënd că de aceia cu rang înalt nu veneau, începü a se deprinde cu idea, că și un altul ar fi bun, numai să fie om bun și blând.

Gligorescu se purta față de Tinca ca un mielü, blând și supus din semă afară. Töte vorbele, töte ideile domnișörei Tinca erau urmate din partea lui Gligorescu de câte-un „escelent“, „minunat“, „förte adevărat“, „admirabil“.

Ii läuda töte grațiile avute cândva, și cari le avea în present, apoi când nu mai avea altceva de läudat, îi läuda toaleta, frisura, care „o prindea förte admirabil“ totdeuna.

Tinca era de statură mijlocie, slăbuță, cu câte va crețe pe față, cari le astupa gros cu pudre. Bärbia îi era puțin ridicată și buza din jos trasă înlăuntru în lipsa dinților. Când insē își puna dantura completă „gurița“ îi se tocmea admirabil.

Vanitatea femeiască era în gradul suprem desvoltată la ea, de obicei pe timpul vizitelor era îmbrăcată în toaletă deschisă, cu decorații de mărgel și panglici. Frisată totdeuna à la derniäre mode, adaugat la această frisură și câte-o cocardă pe panglicuță îngustă, sau ace prețioșe, cari făceau efect.

Piciorușele slăbite și le îmbrăca totdeuna în păpuci eleganți de casă și le cam ținca întinse să îi se vadă această grație trupescă.

Brătarele pe mâinile uscate încă erau obiecte nedespărțibile a Tincai.

Încărcată cu astfel de decorații, aștepta liniștită öspeții.

Vedënd Gligorescu lucsul și belșugul ce era la Tinca era entusiasmă teribil, făcea complimente cu droia, Tinca le primea cu câte-un zîmbet „gratios“ și cu câte-o plecare ușöră din cap.

Nici un om nu este în lume fără scăderi și fără vre-o patimă. Așa și Tinca. Iubea cu patimă și cu totă văpaia sufletului său pe „Boni“. Acestă „Boni“ era o măță albă, — albă ca zăpada. Sē sciuse linguși întru atât pe lângă stăpăna sa, încât îi devenise acesteia un juvaer scump.

Era gingășită și desmerdată „Boni“ mai mult ca un amarez fidel. Și tocmai fiind că Tinca o gugulea și o desmerda atât, Gligorescu nu putea suferi acum mățele și se uita cu ochi rēi și invidioși la „Boni“, când această sforăind se lungea comod, pe canapeaua de mătasă galbină, lângă Tinca, după ce era sătulă de „bucături bune“.

Tinca atât era de orbită de complimentele și laudele lui Gligorescu, încât nu observă privirile rēutăcioșe cu cari acesta se uita la „Boni“. Dar „Boni“ le simțea și își și manifesta această simțire, căci lucru curios: De câte ori vedea pe Gligorescu venind sforăia și își umfla përul pe spinare; atât îi mai trebuia la acesta și se născü în el o ură formală față de mult gugulita „Boni“.

*

Vizitele lui Gligorescu își luau timbru tot mai fără rezervă, tot mai familiar.

De când începuse cunoscința intimă cu Tinca, Gligorescu se făcuse cavaler mare. Përul și-l negrise bi-nișor, își cumpëraseră haine nouë, jobenul și mănușele deveniseră obiecte de töte zilele, pe când înainte cu un jumătate de an numai, nu era nici pomenelă la el în casă de mănuși și joben. Când chiar cereau trebuințele împrumuta dela vre-un prietin o păreche de mănuși și un joben. Frack avea acela din tinerețe, pantalonii nu îi se potriveau dela nimeni, căci avea piciöre scurte și burtă mărișöră, așa ständ apoi lucrul, era silit de sörte să își țină și o păreche de pantaloni mai buni. Nu era încătrău!

Intr'o sară avusese căștig bun la cărți, deci la veselie băiete!

Pe la međul noptii apoi luă läutarii cu sine și aședëndu-i în mod milităresc înainte ferestrei domnișörei Tinca, comandă să cante.

Töți cunoscüții se mirau de schimbarea această grozavă a lui Gligorescu. Ba gurile rele începuseră deja a scorni fel de fel de vorbe. Nimic insē nu îl altera afară de Preferanț și Wist, la cari lua parte acum mai mult ca ori când, căci de, și cheltuială avea mai multă.

(Va urma.)

O LĂSAȚI-MI AMINTIREA...

*O lăsați-mi amintirea
Baremi ca să mă mai porțe,
Să mai am o di de viață
Din ilusiile mörte.*

*Pace, vino te așterne
Pe-al meu gând și pe-a mea minte
Fă-mă iarăș nebunatic
Și sglobiu ca mai nainte;*

*Iar de nu mi-e scris în sörte
Nici un cias mai bun de-acu.
Cu-a ta vrajă vino mörte,
Vino, ia-mă și mă du!!*

Petrea dela Cluș.

CASA MĂRGINENULUI.

Narațiune din Carpați.

(Urmare.)

A. Amlacher.

„Nu, domnule, d'al de astea nu!“ răspuse ea cu voce slabă, „dar este o nenorocire la totă întâmplarea. Tie îți voiu spune, poți că tocmai cerul te trimite și ca să ne ajuți printr'un sfat bun. Ascultă! Judele din sat de colo din vale, tocmai acuma a fost la noi și ne-a zălogit tot avutul, după cum dice el, din pricina unor dajdii neplătite. Acuma-i un an am desțelenit un tufiș părăsit și am făcut din el fânaț. Și acuma dice, că am folosit locul de douăzeci de ani și c'am fi rămas în restanță cu darea; am fi șeptedecei de zloți datori. Asta-i însă o minciună, fiindcă bărbatul meu a plătit în fiecare an la vreme birurile și aruncurile. Așa, dle, birul e un om rău, el vrea să ne ducă la sapă de lemn! O, a avut noroc, că n'a fost bărbatul meu acasă, căci din trăba asta nu s'ar fi ales nimica bun...“

„Tu crești dar că judele este dușmanul vostru și că v'ar fi pus pe nedrept birul în cărcă? Asta totuș e greu de creșut, nevastă!“

„Și cu toate astea-i așa, domnule. Ura acestui om ne urmărește de cincisprezece ani, și așa se pare, că de atunci mai mult a crescut de cât se fi scăduț. Noi n'am făcut rău omului asta nici cât negru sub unghie, el însă ne-a făcut nouă și mai cu sémă mie mi-a cășunat atât amar și durere, de nici nu se poate spune cu vorbe.“

Ea tăcu un moment și mă privi pătundător.

„Tu ți-ai putea gândi la urmă ceva rău despre mine, domnule“, continuă ea, „dar asta să nu se întâmple. De aceea vreau să-ți și destăinuiesc, în ce legătură stau eu cu omul ăla. Înainte de asta cu cincisprezece ani domnule, eram o secătură veselă și fără griji, de abia crescusem din păpușii de băiată. Tatăl meu avea, cam în depărtare de trei césuri de aici, o măierște mică în munți. Avuți nu eram noi, dar aveam destul ce ne trebuia. Eu pribegeam și de și prin lunci și păduri pădind oile tată-meu și de multeori luni întregi nu vedeam alți oameni, de cât pe părinții mei. Viața asta liniștită se sfârși însă, venind într'o bună dimineață doi flăcăi în maier, și cari de atunci încolo se arătară mai des. Cuncă ei numai pentru mine veneau, am înțeles eu iute. Unul dintre acești doi flăcăi era Stanciu tinărul, celălalt ficiorul unui bogătan din satul din vale, un cap roșcovan obraznic și poftitor, care într'una se fălea cu averea tată-seu, prin ce se făcea tot mai nesuferit în inima mea. Când după câtă-va vreme, mă întrebă Stanciu cel tinăr, că n'aș avea voie să fiu nevasta lui, eu m'am învoit, precum și părinții mei, căci îl iubeam pentru că era sirguincios și iubitor de dreptate. Tocmai ședeau încă votrii la un păhar de vinars cu părinții mei, ér eu cu mirele meu la ferăstră, când se iviră în curtea noastră trei flăcăi, între cari și roșcovanul. Uimiți să opriră înaintea porții, când observară bătele albe ale celor doi votrii, rădimate de pörtă după vechiul obicei. Șoptind se strinseră cap la cap și în fine după scurt sfat vorbi unul dintre ei de tot tare: „Las să ne întorcem mai bine; aici ne-a luat cineva pe dinainte!“

„Nu“, se răsti roșcovanul „dór nu-mi veți face voi una ca asta? Faceți-mi pe voie, rogu-vă și intrați în casă! Póte că am sosit chiar într'un cias bun și ar fi o rușine neștersă pentru mine, dacă m'aș retrage în fața ticălosului de sărăntoc!“

Și așa intrară votrii roșcovanului în casă, până ce asta aștepta afară după răspuns; își recitară vorbirea de pețire și primiră răspunsul, că eu tocmai mă făcusem mirésă. Cu asta însă votrii de bună sémă că nu se mulțămiră, ci chemară pe părinții mei în tindă la un sfat. Aci însă, trebuie că tata le-a spus buchile fără încunjur, căci ei eșiră din casă, fără a-și lua ziua bună măcar, ci își luară calea injurând. Singur roșcovanul să mai întorse încă odată, își făcu mâna pumn și strigă cât ce-l luă gura: „Cât îți trăi să vă gândiți la bajocura ce mi-ați făcut!“

Vreau să fiu scurtă la vorbă, domnule. Răsbunătorul de el s'a ținut de vorbă: el s'a făcut diavolul împelițat, ce ne urmărește pas de pas. Tată-meu datora unui țeran din sat cu o sumă de nimica. Roșcovanul a cumpărat zapisul, și așa să făcu datorășul lui. La o vreme, când părinții mei nu erau în stare să-i plătescă, le ceru banii și ei neputându-i aduna, i-a scos cu judecata din casă și curte, ér ei muriră de supărare și sărăcie... Pe noi, adecă pe mine și bărbatu-meu, n'a putut să ne incurce până acuma, dar de când fú ales de jude în satul din vale, de care se țin și maerele imprăștiat prin munți, n'a uitat de a ne face să-i simțim ura cea vechie.

Astăzi când fusese la noi pentru ca să ne zălogescă din pricina dării nedrepte, mi-a đis în bajocură: „Până în trei săptămâni trebuie să faceți rënduială de bani, căci de nu se vor vinde sculele zălogite și voi puteți ședeți în casa din dél ca șorecii în găurile lor!“

„Jude, jude“, strigai eu în spaima mea, nu te temi de pedepsa lui Dumnezeu pentru răutatea ta?“

„Ești tu ne bună“, ridea el, „așa vrea legea! Dar tu totuși ai putea-o schimba“ și după asta imi șopti nemernicul de el câteva cuvinte în ureche, pe cari eu, ca femeie cinstită, n'am putut să i le răsplătesc altcum, de cât cu o palmă peste obraz, după care apucați șecura, pentru ca să mă pot apăra la nevoie. Că ce mi-a spus el în apriga lui turbare, nu pot să ți-o spun; și acuma tremur încă de frica, ce mi-a băgat-o în oșe vorbele lui. Acum nu se va mai astempăra nemernicul de el, până ce nu ne va ruina și pe noi.“

„La asta să nu-i dați răgaz, nevastă“, îi răspunsei eu. „Bărbatul tău trebuie să se ducă la prețorele în oraș și să-i istorisescă totă starea lucrului. Asta-i un domn iubitor de dreptate, care va face să se cerceteze totă daraverea și vă va scuti, de ori ce volnicie“.

„La asta m'am gândit și eu, domnule“, đise femeia îngândurată, „dar judele stă bine cu domni cei mari; aștia nu vor da ascultare bărbatului meu“.

„Faceți numai cum vă spusei“, răspunsei eu, „și vor merge toate bine“.

Insoțit de mulțămirile și binecuvântările sermaneii femei, imi continua calea.

Cele ce urmază, le-am audiat mai târziu din gura lui Ilisie, adunătorul de buruieni de léc.

Săraca nevastă a comunicat bărbatului seu la reintorcere întâmplarea cu zălogirea pentru dare, precum și sfatul meu dar el n'a vrut să ție cont de astea.

„Eu nu-s cu nimic dator“, răspunse el, „și de aceea vreau să aștept liniștit și fără a face vre-un pas“.

(Va urma.)

Trad. de Iuliu Popescu.

ELEGIE.

De câte ori cu dornica iubire
In fața ta, — copilă am privit,
De-atâtea ori cuprins de fericire
Uimit, de-un farmec sfânt am tresărit!

Căci când priveam în ochii tăi cei galeși
Tu îmi păraai un ânger pe pământ
Și mă temeai, ca nu cumva tu erăși
Să sbori în cer pe aripe de vânt!

Și mult erai frumoasă-'ncântătoare
Cu ochi azuri, cu părul lung bălai
De mă 'ntrebam adeseori că ore
Păreche 'n lumea asta tu mai ai?

Și când privesc acum sicriu-ți rece
Și-mi reamintesc, că ce-i în el ascuns,
Un gând nebun, cumplit prin minte-mi trece
Și lucru-mi pare mistic... nepătruns!

Căci nu e ore sorțea nemilăsă,
Te lasă să te nasci — spre a muri
Când ești așa de tinăra, frumoasă,
Ș'așa-i de dulce 'n lume a trăi!?

Sau dacă te-ai născut, atunci ore
In viață eu de ce te-am întâlnit,
Și pentru ce cu-atâta foc ș'ardore
De necuprins, copilă te-am iubit?...

Ca să te perd acum pentru vecie,
Etern mai mult să nu te întâlnesc?...
In urma ta cu inimă pustie
Jelindu-te, pribeag să rătăcesc!

Căci tu mi-ai fost comora mea întregă,
Cu tine astăzi toate-mi per... să sting!
Ingenunchiat lângă sicriu-ți, dragă
Imi vine ca să blastem și să plâng!

Și nu pricep — când mă gândesc în mine
La viața-acésta și la taina ei —
De ce să móră-o sfântă ca și tine
Când lumea este plină de mișei!!

Blaș.

Emilia Sabo.

FELIURITE.

Una și alta.

Bătaia inimei. Inima la omul sănătos în decurs de 24 de ore bate de 100,000 ori. Ea face pe oră 4167, pe minut 70 bătăi. În 4 ani inima omului bate 146,000,000 ori, în 40 ani de 6,840,000,000 ori. La băiați bătaia inimei e mai repentină, ca la ómenii mari. Nu e constatată însă bătaia inimei la — amoresați.

Femei medici în Statele unite din America. În Statele unite se află peste 2000 de femei-medici. Dintre aceste 95 sunt profesóre de medicină, 70 sunt medici de spitale, 65 medici practici, 40 medici de ochi, 130 homoeopatici, 610 medici de femei și 30 se ocupă cu vindecarea electrică.

Reclamele în America. Reclamele sunt foarte obicinuite în lumea modernă. De reclame au lipsă nu numai negustorii și industriașii, dar și scriitorii, artiștii, bărbații de stat etc. firesce în diferite înțelesuri. Patria adevărată a reclamei este America. Astfel bună-óră călătorul de pe calea ferată pacifică, va fi surprins, de ce-i vede ochiul. Trenul trece prin șesuri estinse și pustii, lipsite de locuințe omenești, dar pe lângă șine și stălpii de telegraf vedem petrii mari, înțepenite în pământ și pe fața lor întórsă spre tren sunt reclame cu litere mari, negre. Pe una se laudă pianele cutărei firme, pe alta ghetetele, pălăriile ș. a. Pe linia pacifică comunică cam tot la 24 ore câte un tren, dar negustorii cred, că în lunga călătorie urindu-li-să călătorilor, vor ceti reclamele. — Afară de acesta fie-care oraș mare este încărcat de placate, pe ziduri, pe porți, pe coperișele caselor, pretutindenea dăm

de nenumărate reclame. Chiar și pavagiul stradelor se întrebuințază spre acest scop. Statue de lemn, stâlpi colorați, adese în formă de uriașe țigări, se nalță pe lângă trotoare, stând scris pe ele, că aci în apropiere se află cutare scaldă escelentă, trafică de specialități ș. a. Pe strade adeseori vedem mergând ómeni, cu ghetete de cauciuc, cari la fie-care pas imprimă câte un anunț de a vre-unei firme, cu litere roșii sau negre. — Reclamele sunt de obicei foarte copioase; negustorul bună óra ne spune, că e însurat sau burlac, ne spune numele părinților și al copiilor sei, și-și alătură portretul, ca să nu fie confundat cu altul.

Acestor reclame trebuie să atribuim avântul mare, ce l'a luat comerțul în Nóua-lume.

De ale casei.

Bureți uscați. Bureții se pot usca pe iarnă foarte simplu și uscați astfel, iarna au gust tot atât de bun, ca și vara. După ce s'au ales bureții cei sănătoși, se înșiră într'o ață grosă și se pun în fața sórelui. Peste nópte se se pună în cuptor, căci se uscă mai iute.

După ce s'au uscat bine, se légă într'o straiță și se pun la aer.

Iarna înainte de a-i întrebuința se pun în apă caldută. E de observat, că sunt foarte cu spor, din o mână de bureți uscați, poți pregăti sos pentru 10 persoane.

Rachiu de nuci verđi. Vre-o 20 de nuci verđi încă neintărite, se taie în felii, și cu 20 de bómbe de cuișóre, 2 bucăți de scortșóră, $\frac{3}{4}$ klg. de zahar și puțină apă

să fierb. După ce s'au fiert să pun într'o sticlă cam de 3 litri, largă la gură și să umple apoi cu rachiu de drojdi. Tot la două zile trebuie apoi scuturată bine sticla. În 3—4 săptămâni e bun de folosit. Cu deosebire ca léc în contra durerilor de stomac e recomandabil.

Anecdote.

Friptură de purcel.

Un țigan, să nu ție cioră
Prost la cap și lung la ghiară,
Cu un sas s'a 'mpreunat
Și un purcel au furat.
Și 'nainte de-al mânca
Ei încep a să certa.
Sasul vru să facă zamă
Țiganul voia păstramă,
Dar în fine s'a 'nvoit
Ca să-l facă mai bin' fript
Și acel ce va visa
Mai frumos, îl va mânca.
Ei să pun să culcă jos
Și gândească la vis frumos.
Țiganul fără răbdare
Sare sus drept în picioare,
Căci mirosul de friptură
Îi făcù bale la gură
Și pe sas el îl trezesce
S'apucă și îi povestesc:
„Hei, stăpâne ce-am visat
Un vis tare minunat;
Din cer scară să lăsa,
Ingerii umblau pe ea
Să suiau sus, veneau jos,
Era lucru prea frumos.
Un inger s'a pogorit
Pân' la mine pe pământ
Și pe aripi m'a luat
Și sus în cer m'a urcat.
În cer cât ce am intrat,
Dumnezeu m'a cuvântat
Și în casă m'a lăsat.
Dumnezeu ședea la masă,
Dumnezeu-ica prin casă,
Ingeri mulți cântau,
Sfântoțele jucau,
Er arhanghelul Gavrilă
Să uita la min' cu milă
Ba la urmă m'a 'ntrebat,
Că aseră ce-am cinat?“

„Stai țigane, e de ajuns,
Că și eu mai am de spus“.
„Spune-mi! te-ascult bucuros,
Știu bine că m'ai frumos
N'ai putut de loc visa
Spune, că te-oiu asculta“.
„Prea frumos vis ai visat,
Dar să veți ce s'a 'ntemplat:
Eu când voiam să visez
Mă trezesc, pe tin' te văd
Cum spre cer tu te urcai
Eu după tin' mă luai
Și sul p'aceeaș scară
Până sus și-am stat afară.

Er cuvișoa Magdalină
Îmi spune că 'n cer e cină
Și la Dumnezeu în casă
Ea pe mine nu mă lasă,
Ci mă 'ntrebă ce-i cu mine
Eu spun că te caut pe tine
Că ai plecat nemâncat
Și eu de aia te cat.
Atunci sfânta Magdalină
Îmi spune că ești la cină
Și că eu să plec acasă,
Că tu ești oprit la masă.
Eu atunci cam mănios
Mă luai pe scară 'n jos
Și apoi m'am mângăiat,
Căci purcelul l'am mâncat“.
„Dor n'ai făcut una ca asta?“
„Ba făcut eu deu și basta“.
„Atunci tot ești tu sas prost,
Crești tu că așa a fost?
Prostule, dor Magdalină
Nici nu m'a poftit la cină,
Ba de ea nici n'am visat
Căci la purcel m'am cugetat,
Ea pe tine te-a mințit
Și eu numai am glumit.
Spune-mi drept, tot l'ai mâncat
Mi' nimic nu mi-ai lăsat?“
„Nimic, că eu credeam că 'n cer
Vei mânca și tu purcel“.
„Sciam, că prietinel de sas
E pe min' numai necaz
Așa o tovrășie
Numai doresc ca să fie.

București, Maiu, 1895.

I. Cândea.

Deslegarea găciturii de șac din Nr. 12 al fôiei nôstre este următoreea:

Ai vëdut cum stéua cade
Ai vëdut iubita mea?
Astfel viața nôstră scade,
Ca lumina dintr'o stea.

Asta-i mórte și durere!
Stéua cade de pe cer;
Omul móre, omul pieré,
Cum? de ce? e un mister!

Deci iubita mea frumósă,
Când de tine-s depártat
Caută 'n bolta luminósă
Și suspină ne'ncetat.

Er de vei vedea odată
O stea mică ce-a cădut,
Atunci flóre adorată
Tu să știi, că m'am perdut.

Căci ca stéua ce apune
De pe cerul luminat,
Viața-mi mórții să supune,
Când de tine-s depártat.

Dumitru Petrino.

Corect au deslegat-o următorele dómne, domnișóre și domni:
Virginia Bozac (Sâmbotelec), Nicolae Oneiul (Toracul-Mare), Sofia
Cothișel (Certeje), Silvia Popoviciu n. Puscar (Abrud), Netti San-
tion, Nicolau Vlaic (Blaș), Cornelia Bran (Sâncel), Emil Cigarean
(Turda), Iosefina Marciac (Alba-Iulia), Stefan Fărcaș (Sibiu), V.
D. Ilișu și J. Borlea (Arad). Lucreția și Cornelia Gotheaș (Baru-Mare).
Premiul la sortare l'a căștigat dșora Netti Santion din Blaș.